

Mobilya İmalatı Sektöründe Çalışma Sermayesi Etkinliğinin Ölçek Temelinde Analizi

Erdinç KARADENİZ^{1*}, Ömer İSKENDEROĞLU²

¹ Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Mersin, Türkiye

² Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Niğde, Türkiye

Makale Tarihiçesi

Gönderim: 25.10.2023

Kabul: 03.04.2024

Yayın: 23.04.2024

Araştırma Makalesi

Öz – Bu araştırmanın amacı Türk mobilya imalat sektörünün çalışma sermayesi etkinlik düzeyini ölçek temelinde analiz etmektir. Bu amaçla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayınlanan mobilya imalat sektöründeki mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin 2017-2022 yıllarına ait sektör bilançoları üzerinde çalışma sermayesi etkinlik indeksi yöntemiyle ölçüm gerçekleştirilmiştir. Analiz sürecinde sektörün çalışma sermayesine ait kullanım, performans ve etkinlik indeksleri ölçek temelinde hesaplanmış ve yıllar itibarıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca indeks değerlerinin tanımlayıcı istatistik değerleri hesaplanarak ölçek temelinde mobilya imalat sektörünün çalışma sermayesini hem bütün ve alt kalemler itibarıyla ayrı ayrı hem de her ikisini de göz önünde bulundurarak etkin yönetip yönetmedikleri karşılaştırılmıştır. Analiz sonucunda kullanım ve etkinlik indeks değerlerinin 1'in üstünde gerçekleşen yıl sayısı açısından en başarılı grubun küçük ölçekli işletmeler, performans indeksi açısından ise mikro ve küçük ölçekli işletmeler olduğu saptanmıştır. Yine etkinlik indeks değerlerinin 2020 yılında mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerde en düşük olarak gerçekleştiği ve Covid-19 salgınının olumsuz etkisini yaşadıkları belirlenmiştir. Buna karşın indeks değerleri açısından 2020 yılında büyük ölçekli işletmelerin çalışma sermayelerini etkin kullandıkları ve salgının olumsuz etkisini yaşamadıkları saptanmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistik değerleri bağlamında da ölçek büyüklüğü arttıkça kullanım indeksi performansının düştüğü belirlenmiştir. Performans indeks değerlerinin ortalaması itibarıyla en başarılı ölçek gruplarının mikro ve büyük ölçekli işletmeler olduğu, etkinlik indeks değerlerinin ortalaması itibarıyla en başarılı ölçek grubunun ise mikro ölçekli işletmeler olduğu gözlemlenmiştir. İndeks değerlerinin standart sapmalarının ise minimum ve maksimum değerlere göre düşük olduğu ve işletmelerin ölçek ayırımı fark etmeksizin etkinlik değerleri arasında çok büyük farklar olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler – Çalışma sermayesi, etkinlik, indeks yöntemi, mobilya imalat sektörü, sektör bilançoları.

Scale-Based Analysis of Working Capital Efficiency in The Furniture Manufacturing Sector

¹ Mersin University, Tourism Faculty, Department of Tourism Management, Mersin, Türkiye.

² Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Niğde, Türkiye

Article History

Received: 25.10.2023

Accepted: 03.04.2024

Published: 23.04.2024

Research Article

Abstract – The aim of this research is to analyse the working capital efficiency level of the Turkish furniture manufacturing sector in terms of scale size. For this purpose, measurement was carried out by the working capital efficiency index method on the company accounts of micro, small, medium and large-scale companies in the furniture manufacturing sector for the years 2017-2022, published by the Central Bank of the Republic of Turkey. During the analysis process, the usage, performance and efficiency indexes of the sector's working capital were calculated on a scale basis and evaluated over the years. In addition, by calculating the descriptive statistical values of the calculated index values, it was compared on a scale basis whether the furniture manufacturing sector managed its working capital effectively, both as a whole and as sub-items, and by taking both into consideration. As a result of the analysis, it was determined that the most successful group in terms of the number of years with usage and effectiveness index values above 1 was small-scale companies, and in terms of performance index, micro and small-scale companies. It was also determined that the efficiency index values were the lowest in micro, small and medium-sized companies in 2020 and they experienced the negative impact of the Covid-19 epidemic. On the other hand, in terms of index values, it was determined that large-scale companies used their working capital effectively in 2020 and did not experience the negative effects of the epidemic. In the study, in the context of descriptive statistics values, it was determined that the usage index performance decreased as the scale size increased. It has been observed that the most successful scale groups, in terms of the average of performance index values, are micro and large-scale companies, and the most successful scale group, in terms of the average of efficiency index values, are micro-scale companies. It has been determined that the standard deviations of the index values are lower than the minimum and maximum values and that there are no big differences between the efficiency values of the companies regardless of their scale.

Keywords – Working capital, efficiency, index method, furniture manufacturing sector, company accounts.

¹ ekaradeniz@mersin.edu.tr

² oiskenderoglu@ohu.edu.tr

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author

1. Giriş

1950’li yıllardan itibaren işletmeler açısından nihai işletme amacının kar maksimizasyonundan çıkıp işletmenin değerinin ortakları açısından maksimizasyonuna evrilmesiyle işletmelerde sermaye yapısının kompozisyonuyla birlikte varlıkların birleşimi önem kazanmaya başlamıştır. Bu süreçte işletmelerin en uygun risk, nakit akışı ve zamanlamayı dikkate alarak etkin varlık büyüklüğüne ve büyüme hızlarına karar vermeleri gerekmektedir (Akgüç, 1998). İşletmelerde günlük faaliyetlerin devam ettirilmesi ve vadesi gelen yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından gerekli olan çalışma sermayesinin yönetimi, finans yöneticilerinin günümüzde üzerinde en fazla zaman harcadığı unsurların başında gelmektedir. Temel finansal tablolardan bilançoda (finansal durum tablosu) aktifler grubunda yer alan dönen varlıklar hesap ismiyle izlenen çalışma sermayesi, işletmelerde bir yıl içinde üretim ve satış faaliyetlerinde kullanılması ve vadesi gelen yükümlülüklerin karşılanması açısından yatırım yapılmış varlıklardan meydana gelmektedir. Çalışma sermayesine gereğinden fazla yapılan yatırımlar atıl kapasite sorunlarına, maliyetlerin artmasına ve karın düşmesine neden olurken, gereğinden düşük düzeyde yatırım yapılması ise işletmenin üretimini aksamasına, pazar kaybına ve vadesi gelen borçların, ödemelerin ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle teknik likitide sorunları yaşamalarına neden olabilmektedir. Bu bağlamda çalışma sermayesinin (dönen varlıklar) hem büyüklüğü ve hem de çalışma sermayesi alt hesap kalemleri olan hazır değerler, menkul kıymetler, ticari alacaklar, diğer alacaklar ve stoklar gibi önemli kalemlere yapılacak yatırım miktarı ve bu yatırımların finansmanı işletmelerin finansal sürdürülebilirlikleri, rekabette ayakta kalabilmeleri, nakit akışına dönüşen kar ve piyasa değerlerinin maksimizasyonu açısından büyük önem arz etmektedir (Aydın vd., 2017). Son yıllarda küresel ve ulusal ölçekte yaşanan siyasal, ekonomik, finansal, salgın hastalık ve iklim krizleri bütün dünya ekonomilerini ve özellikle gelişmekte olan ülkeleri ve sektörleri olumsuz etkilemektedir. Risk ve belirsizliğin arttığı, enflasyonla birlikte hem emtia hem de finansal kaynak maliyetlerinin yükseldiği bir ortamda işletmeler için çalışma sermayesinin etkin yönetimi çok daha önemli bir finansal fonksiyon olarak ön plana çıkmaktadır.

Mobilya, tüketicilerin temel ihtiyaçlarından biri olan barınma gereksinimini karşılamak için kullanılan temel bir unsur olarak kabul edilmektedir. Mobilya imalat sektörü, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin Genel Sınıflandırılmasına (NACE) göre büro ve mağaza mobilyalarını, mutfak mobilyalarını, somya, yatak, yatak takımı eşyasını ve diğer mobilyaların (ev ve bahçe mobilyaları) üretimini gerçekleştiren bir imalat alt sektörü olarak tanımlanmaktadır (Canıdemir, 2018). Mobilya imalat sektörü, emek yoğun bir yapıya sahip olması nedeniyle istihdamın artmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, üretim sürecinde birçok farklı malzemenin ve bileşenin tedarik edilmesi gerektiği için diğer sektörlerle girdi sunmaktadır. Bu sektörün dış ticaret ve ihracata olumlu katkısı bulunurken, bölgesel ve yerel ekonomilere de katkıda bulunarak bölgelerarası sosyo-ekonomik dengesizlikleri azaltmada rol oynamaktadır. Bununla birlikte, mobilya imalat sektörü teknolojik ilerlemelere ve tasarım inovasyonlarına öncülük eder ve inovasyonun diğer sektörlerde de yayılmasına katkı sağlamaktadır. Sektörün 2020 yılındaki üretim değeri 44.6 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye, dünya mobilya ihracatında %1.6’lık pay almaktadır. Yine TÜİK verilerine göre sektördeki işletme sayısı 39042, istihdam edilen personel sayısı 197733 olarak gözlemlenmiştir. Bu bağlamda imalat sektöründeki toplam işletmelerin %9.6’sını, toplam istihdamında % 4.8’ini mobilya sektörü oluşturmaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020; T.C. Ticaret Bakanlığı, 2021). Bu bağlamda makro düzeyde Türkiye ekonomisi için kritik öneme sahip bir sektör olma özelliği taşıyan mobilya imalat sektöründe üretim, istihdam, ihracat ve katma değer yaratabilme açısından sürdürülebilirliğin devam ettirilebilmesi için çalışma sermayesinin hem bir bütün olarak hem de alt unsurlarının etkin yönetimi büyük önem arz etmektedir. İşletme düzeyinde de mobilya imalat işletmeleri, özellikle çalışma sermayesinin etkin bir şekilde yönetilmesi gereken bir sektördür. Ham madde alımları, üretim süreçleri, stok yönetimi, kredili satış politikası ile alacak tahsilat süreçleri, bu işletmeler için kritik öneme sahiptir. Etkin olmayan çalışma sermayesi yönetimi, üretim kesintilerine, nakit sıkışıklığına ve rekabet gücü kaybına neden olabilir.

Bu araştırmada Türk mobilya imalat sektöründe çalışma sermayesi yönetiminin etkinliği ölçek temelinde incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Bhattacharya (1997) tarafından geliştirilen etkinlik indeksi yöntemi

uygulanarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından ölçek temelinde sınıflandırılarak yayımlanan C-31 kodlu Mobilya İmalatı Sektör Bilançoları 2017-2022 yılları kapsamında analiz edilmiştir. Konuyla ilgili uluslararası literatür incelendiğinde farklı sektörlerle yönelik olarak çalışma sermayesi yönetimi etkinliğinin indeks yöntemi kullanılarak ölçülmesine yönelik araştırmaların son yıllarda gerçekleştirildiği saptanmıştır. Gosh ve Maji (2004), Hindistan çimento sektöründeki 20 büyük ölçekli şirketin çalışma sermayesi yönetim etkinliğini indeks yöntemine göre düşük saptamışlardır. Ramachandran ve Janakiraman (2009), Hindistan kâğıt endüstrisindeki şirketlerin çalışma sermayelerini indeks yöntemine göre etkin yönettiklerini saptamışlardır. Afza (2011),Pakistan çimento sektörünün bir bütün olarak iyi performans gösterdiğini saptamıştır. Valipour ve Jamshidi(2012), İran Tahran Borsası'nda işlem gören ilaç, kimya, metal olmayan mineraller ve ana metal endüstri şirketlerinde çalışma sermayesi yönetimi etkinlik indeksinin çalışma sermayesi yönetiminin başarısının ölçümünde en etkin gösterge olduğunu saptamışlardır. Kaur ve Singh (2013), Hindistan sermaye malları sektöründeki 14 şirket içinde çalışma sermayesini verimli bir şekilde yöneten şirket sayısının, incelenen zaman dilimi boyunca %35 ila %78 arasında değiştiğini saptamışlardır. Kasiran vd., (2016) Malezya'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerin çalışma sermayesi yönetimi etkinliklerinin düşük olduğunu, orta ölçekli işletmelerin ise küçük ölçekli olanlara göre daha düşük bir performans sergilediklerini saptamışlardır. Yousaf (2022), Çekya'da Avrupa kalite yönetimi vakfı mükemmellik modelinden sertifikalı üç imalat sektörü şirketinin 2020 yılı dışında çalışma sermayelerini etkin yönettiklerini ancak 2020 yılında Covid-19'unda etkisiyle hepsinin etkinlik değerlerinin olumsuz döndüğünü belirlemiştir.

Konuyla ilgili ulusal literatür incelendiğinde ise yine Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören farklı sektörlerdeki veya BIST endekslerinde yer alan şirketlere yönelik olarak çalışma sermayesi yönetimi etkinliğinin indeks yöntemi kullanılarak ölçülmesine yönelik kısıtlı sayıda araştırmaların olduğu ve sektöre yönelik gerçekleştirilen araştırmaların genel olarak geleneksel oran analizini kullanarak finansal performans ölçtükleri gözlemlenmiştir. Kızılıbudak (2013), oran analizini kullanarak BIST'te işlem gören dört adet mobilya şirketinin dönen varlıklarının aktif toplamı içinde fazla olduğu ve bu varlıkların finansmanında kısa vadeli yabancı kaynak kullanımının fazla olduğunu belirlemiştir. Akyüz vd., (2017), BIST'te işlem gören orman ürünleri ve mobilya sektöründeki dört şirketin finansal performansını yüzde ve oran analiziyle ölçtükleri çalışmada şirketlerin kısa vadeli yabancı kaynakların dönen varlıklardan daha fazla artış gösterdiğini ve likidite durumunun zayıfladığını saptamışlardır. Göker (2018), BIST gıda sektöründe yer alan 24 şirketin ortalama çalışma sermayesi etkinlik indeksleri itibarıyla etkin bir çalışma sermayesi yönetimi gerçekleştirdiklerini saptamıştır. Güler ve Konuk (2019), BIST'te işlem gören 21 şirketin çalışma sermayelerini etkin kullandıklarını saptamışlardır. Göker (2020), BIST sürdürülebilirlik endeksinde yer alan şirketlerin endekse girdikten sonra çalışma sermayesi yönetimi etkinliklerinin istatistiksel olarak anlamlı şekilde düştüğünü saptamıştır. Mazman İtik (2021), BIST teknoloji şirketlerinin çalışma sermayesi indeks değerlerinin 1'den büyük olduğunu ve çalışma sermayesi yönetimlerinin etkin olduğunu belirlemiştir. Dikmen (2021), TCMB sektör bilançoları üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada mobilya imalat sektörün finansal performansını oran analiziyle ölçmüştür. Analiz sonucunda sektörün cari oran ve asit-test oranı itibarıyla likidite düzeyinin zayıf olduğu, nakit oranı itibarıyla 2013-2018 yılları arasında likidite gücünün zayıf olduğunu saptamıştır. Kaya vd.,(2022), 127 adet BIST imalat şirketinin %45'inin sektör üzerinde performans gösterdiği, %4'ünün sektöre paralel performans gösterdiği, %51'inin ise sektörün altında performans gösterdiğini saptamışlardır. Mobilya imalat sektörüne yönelik olarak literatür incelendiğinde ise indeks yöntemine göre çalışma sermayesi yönetiminin etkinliğini ölçen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın mobilya imalat sektörünün çalışma sermayesi yönetiminin etkinliğini TCMB sektör bilançoları üzerinden ve ölçek bazında etkinlik indeks yöntemine göre incelemesi bağlamında literatüre katkı sağlayacağı ümit edilmektedir.

2.Materyal ve Yöntem

2.1.Materyal

Bu çalışmada Türk mobilya imalat sektörünün 2017-2022 yılları arasındaki çalışma sermayesi etkinlik düzeyinin ölçek (büyüklük) temelinde karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla

analizde kullanılan veriler TCMB tarafından düzenli olarak yayınlanan sektör bilançolarından elde edilmiştir. Sektör bilançoları, reel sektörde faaliyet gösteren ve yıllık beyannameleri sunulmuş kurumlar vergisi mükellefi işletmelerin gönüllülük esasına göre finansal tablolarını paylaşarak katıldıkları ve TCMB-TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) tarafından söz konusu finansal tabloların konsolide edilmesiyle oluşturulan bir ortak yayındır. Sektör bilançoları, imalat ve imalat dışı olmak üzere Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) tarafından güncellenen ekonomik faaliyet sınıflaması NACE Rev.2 esas alınarak sınıflanan toplam 17 ana sektörü kapsamaktadır. Bu sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin hukuki yapıları, riskleri, aktif, pasif ve öz kaynak yapısını içeren yapısal göstergeleri hem genel hem de ölçek temelinde sunulmaktadır. Ölçek aralıklarının belirlenmesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen küçük ve orta boy işletmelerin nitelik ve sınıflandırılması kriterleri kullanılmaktadır (TCMB,2023b). Analiz döneminin 2017-2022 olarak seçilmesinin nedeni finansal analiz bağlamında teorik olarak beş yıllık bir sürecin yeterli görülmesidir. Bu çalışmada altı yıllık bir süreç seçilmiş ve bu dönemler seçilirken Covid-19 salgını öncesi ve sonrası sağlıklı bir karşılaştırma yapabilmek için salgın öncesi dönem (2017-2018-2019 yılları) ile salgın ve sonrası dönem (2020-2021-2022 yılları) süresinin eşit olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın örneklemini olan C-31 kodlu Mobilya İmalat Sektörüne ait sektör bilançoları TCMB'nin kurumsal internet sitesinden sağlanmıştır (TCMB, 2023a). Analiz döneminde mobilya imalat sektöründe yer alan ve sektör bilançoları çalışmasına finansal tablolarını sunan işletmelerin ölçek bazında sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1

Analiz döneminde ölçek temelindeki işletme sayıları

Ölçek	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mikro	3919	4728	5204	5703	6162	6582
Küçük	2271	1936	1906	2012	2358	2509
Orta	538	443	436	494	566	596
Büyük	76	48	43	51	67	64
Toplam	6804	7155	7589	8260	9153	9751

Tablo 1 incelendiğinde işletme sayıları itibariyle ve borsada işlem görmeyen şirketler açısından finansal tabloların sağlanmasının zorluğu da dikkate alındığında sektör bilançolarının Türk mobilya imalat sektörünü yansıtması açısından en geniş finansal veri tabanını oluşturduğu görülmektedir.

2.2. Yöntem

Analizde 2017-2022 yılları arasında TCMB tarafından yayımlanan mobilya imalat sektörüne ait sektör bilançoları üzerinde ilk defa Bhattacharya (1997) çalışmasında geliştirilmiş olan çalışma sermayesi etkinlik indeksi yöntemi uygulanarak hesaplamalar gerçekleştirilmiştir. Çalışma sermayesi etkinlik indeksi, işletmelerde çalışma sermayesini yönetme etkinliğini ölçen bir finansal analiz yöntemidir. Yöntemde çalışma sermayesinin etkinliğini ölçmek için kullanım indeksi, performans indeksi ve etkinlik indeksi olmak üzere üç adet değişken hesaplanmaktadır (Bhattacharya, 1997).

Kullanım indeksi, işletmelerde dönen varlıklara yapılan yatırımları bir bütün halinde dikkate almaktadır. Bu bağlamda kullanım indeksi, işletmenin dönen varlıklarının tamamını kullanarak net satışlarını artırıp arttırmadığını göstermektedir. Bu değer 1'den yüksek olması istenmektedir. Kullanım indeksi değeri 1'den büyük olduğunda işletmede çalışma sermayesinin (dönen varlıkların) bütün olarak satış yaratma kabiliyeti bağlamında etkin kullanıldığını, buna karşın 1'den düşük olduğunda çalışma sermayesinin etkin kullanılmadığını ifade etmektedir. Kullanım indeksi (Kİ) değeri aşağıdaki formül (2.2.1) kullanılarak hesaplanmaktadır. Formülde $t-1$ bir önceki dönemi, t ise cari dönemi ifade etmektedir (Göker, 2018).

$$Kİ = \frac{\text{Dönen Varlıklar}_{t-1}}{\text{Net Satışlar}_{t-1}} / \frac{\text{Dönen Varlıklar}_t}{\text{Net Satışlar}_t} \quad (2.2.1)$$

Performans indeksi, işletmelerin dönen varlıklar içinde yer alan alt hesap kalemlerinin her birine gerçekleştirilen yatırımı dikkate alarak ortalama performansını ortaya koymaktadır. Analiz sürecinde mobilya imalat sektöründeki mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin konsolide edilmiş gelir tablolarında yer alan net satış gelirleri ile yine bilançolarında yer alan dönen varlıklar hesabındaki alt hesap kalemleri olan hazır değerler, menkul kıymetler, ticari alacaklar, diğer alacaklar, stoklar ve diğer dönen varlıklar yıllık olarak performans indeksi hesaplanırken analize dahil edilmiştir. Performans indeks değeri 1'den büyükse işletmenin çalışma sermayesi (dönen varlık) alt hesap kalemlerine yeterli düzeyde yatırım yaptığını ve bu durumun satış hasılatını artırdığı anlamına gelmektedir. Performans indeks değeri 1'den düşükse işletmenin dönen varlık alt kalemlerine doğru miktarda yatırım yapmadığını ve bu durumun işletmenin net satış hasılatını düşürdüğü anlaşılmaktadır. Performans indeks (PI) değeri aşağıdaki formül (2.2.2) kullanılarak hesaplanmaktadır. Formülde; I_s cari döneme ait net satış gelirinin bir önceki döneme ait net satış gelirine oranını ifade etmektedir. W_{it} dönemdeki dönen varlık alt hesap grup tutarını, W_{it-1} bir önceki t dönemdeki dönen varlık alt hesap grup tutarını göstermektedir. N ise dönen varlık alt hesap grup sayısını ifade etmektedir (Güler ve Konuk, 2019).

$$PI = I_s \sum_{t=1}^n (W_{it-1} / W_{it}) / N \quad (2.2.2)$$

Etkinlik indeksi ise çalışma sermayesinin etkin yönetilip yönetilmediğinin en son göstergesi olarak performans indeksi ile kullanım indeksinin çarpılmasıyla hesaplanmaktadır. Etkinlik indeks değerinin 1'den büyük olması işletmede çalışma sermayesi yatırımlarının ve yönetiminin etkin olarak yönetildiğini, 1'den küçük olması ise çalışma sermayesi yatırımlarının ve yönetiminin etkin olmadığını göstermektedir. Etkinlik indeks (Eİ) değeri aşağıdaki formül (2.2.3) kullanılarak hesaplanmaktadır (Mazman İtik, 2021).

$$Eİ = \text{Kullanım İndeksi (Kİ)} \times \text{Performans İndeksi (Pİ)} \quad (2.2.3)$$

3. Bulgular ve Tartışma

Araştırmanın amaçları doğrultusunda mobilya imalat sektöründe mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin 2017-2022 yıllarına ait sektör bilançoları üzerinde yukarıda açıklanan formüller Excel ortamında uygulanarak hesaplamalar gerçekleştirilmiş ve her bir ölçek temelinde ayrı ayrı tablolarda hesaplanan kullanım, performans ve etkinlik indeksleri aşağıda sırasıyla sunulmuştur. Daha sonra ölçek temelinde karşılaştırma yapabilmek için hesaplanan indeks değerlerinin özet istatistikleri sunulmuş ve yorumlanmıştır. Öncelikle Tablo 2'de gerçekleştirilen hesaplamaların nasıl yapıldığına dair örnek teşkil etmesi bağlamında mobilya imalat sektöründeki mikro ölçekli işletmelerin sektör bilançolarından elde edilen ham verilerle 2021-2022 yıllarına ait kullanım indeksi (Kİ), performans indeksi (Pİ) ve etkinlik indeksi (Eİ) değerleri ile bu değerlerin nasıl hesaplandığına yönelik örnek hesaplama gösterilmiştir.

Tablo 3'deki hesaplanan indeks değerleri incelendiğinde Türk mobilya imalat sektöründeki mikro ölçekli işletmelerin Kİ değerlerinin 2017-2019-2020 yıllarında 1'in altında gerçekleştiği ve çalışma sermayesi (dönen varlık) yatırımlarının bir bütün halinde satış yaratma kabiliyeti bağlamında etkin yapılmadığı görülmektedir. Buna karşın 2018-2021-2022 yıllarında ise Kİ değerinin 1'in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda ise çalışma sermayesi yatırımlarının bir bütün olarak satış yaratma kabiliyeti yaratacak şekilde etkin gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür. Pİ değerlerinin ise 2017 ve 2020 yıllarında 1'in altında gerçekleştiği ve bu yıllarda mikro ölçekli işletmelerde dönen varlık alt hesap kalemlerine optimal yatırımların yapılmadığı ve alt hesap kalemi bağlamında etkin olmayan bir yatırım politikasının olduğu görülmektedir. 2018-2019-2021-2022 yıllarında ise Pİ değerlerinin 1'in üstünde gerçekleştiği ve dolayısıyla söz konusu yıllarda dönen varlık alt hesap kalemleri açısından doğru ve yeterli yatırımların yapıldığı söylenebilir. Çalışma sermayesinin hem bir bütün olarak, hem de çalışma sermayesini oluşturan her bir hesap kaleminin ayrı ayrı etkin kullanılıp kullanılmadığını gösteren Eİ değerlerine bakıldığında mikro ölçekli işletmelerin 2017-2019-2020 yıllarında çalışma sermayelerini hem alt kalem hem de bir bütün olarak etkin yönetemedikleri görülmektedir. Buna karşın 2018-2021-2022 yıllarında ise etkin yönettikleri gözlemlenmektedir. Analiz döneminde Eİ değerinin en düşük olduğu yılın 2020, en yüksek olduğu yılın ise 2022 olduğu belirlenmiştir. Tablo 4'de mobilya imalat sektöründe küçük ölçekli işletmelerin 2017-2022 yılları arasındaki kullanım, performans ve etkinlik indeks değerleri sunulmuştur.

Tablo 2

Mikro ölçekli işletmelerin indeks değerleri hesaplama örneği

1	A	B	C	D
2	Hesap İsimleri	2020	2021	2022
3	Dönen Varlıklar	5845247135	6854816348	9849386729
4	Hazır Değerler	554879924	685928375	1049792167
5	Menkul Kıymetler	6810884	6295590	4352631
6	Ticari Alacaklar	2097725274	2389426252	3298609113
7	Diğer Alacaklar	242607678	270373772	443380403
8	Stoklar	2585978751	2998989704	4219761862
9	Diğ.Dön. Varlıklar	297351255	434584991	739856610
10	Net Satışlar	3432979275	4683970339	9040127544
11	Kullanım İndeksi (Kİ) Hesaplanması		$(B3/B10) / (C3/C10)$	$(C3/C10) / (D3/D10)$
12	Performans İndeksi (Pİ) Hesaplanması		$(C10/B10)*((B4/C4)+(B5/C5)+(B6/C6)+ (B7/C7)+(B8/C8)+(B9/C9))/6$	$(D10/C10)*((C4/D4)+(C5/D5)+(C6/D6)+ (C7/D7)+(C8/D8)+(C9/D9))/6$
13	Etkinlik İndeksi (Eİ) Hesaplanması		$C11*C12$	$D11*D12$
14	Kullanım İndeksi (Kİ)		1.16	1.34
15	Performans İndeksi (Pİ)		1.19	1.52
16	Etkinlik İndeksi (Eİ)		1.38	2.04

Tablo 3'de mobilya imalat sektöründe mikro ölçekli işletmelerin 2017-2022 yılları arasındaki kullanım, performans ve etkinlik indeks değerleri sunulmuştur.

Tablo 3

Mikro ölçekli işletmelerin indeks değerleri

İndeksler	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullanım İndeksi (Kİ)	0.92	1.34	0.96	0.92	1.16	1.34
Performans İndeksi (Pİ)	0.91	1.33	1.02	0.76	1.19	1.52
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.84	1.78	0.97	0.70	1.38	2.04

Tablo 4

Küçük ölçekli işletmelerin indeks değerleri

İndeksler	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullanım İndeksi (Kİ)	1.13	1.09	1.04	0.94	1.06	1.19
Performans İndeksi (Pİ)	1.04	1.12	0.96	0.79	1.06	1.04
Etkinlik İndeksi (Eİ)	1.18	1.22	1.00	0.74	1.12	1.23

Tablo 4 incelendiğinde Türk mobilya imalat sektöründeki küçük ölçekli işletmelerin 2020 yılı haricinde diğer yıllarda Kİ değerinin 1'in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesi yatırımlarının bir bütün olarak satış yaratma kabiliyeti yaratacak şekilde etkin yapıldığı gözlemlenmiştir. Pİ değerlerinin ise 2017-2018-2021-2022 yıllarında 1'in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesinin alt hesap kalemlerine gerçekleştirilen yatırım politikası itibarıyla etkin oldukları buna karşın 2019 ve 2020 yıllarında ise başarılı olmadıkları belirlenmiştir. Türk mobilya imalat sektöründeki küçük ölçekli işletmelerin analiz dönemindeki Eİ değerlerine bakıldığında ise 2020 yılı dışındaki diğer tüm yıllarda 1'in üstünde gerçekleştiği ve çalışma sermayelerini hem alt kalem hem de bir bütün olarak etkin yönettikleri saptanmıştır. Mikro ölçekli işletmelerde olduğu gibi küçük ölçekli işletmelerde de analiz döneminde Eİ değerinin en düşük olduğu yılın 2020 yılı, en yüksek olduğu yılın ise 2022 yılı olduğu belirlenmiştir. Analiz döneminde yıl bağlamında karşılaştırıldığında mikro ve küçük ölçekli işletmelerin Eİ değerlerinin 1'in üstünde gerçekleşen yıl sayısının küçük ölçekli

işletmelerde daha fazla olduğu ve bu bağlamda mikro ölçekli işletmelere göre çalışma sermayesinin etkin yönetildiği yıl sayısı açısından daha başarılı oldukları söylenebilir. Tablo 5’de mobilya imalat sektöründe orta ölçekli işletmelerin 2017-2022 yılları arasındaki kullanım, performans ve etkinlik indeks değerleri sunulmuştur.

Tablo 5

Orta ölçekli işletmelerin indeks değerleri

İndeksler	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullanım İndeksi (Kİ)	1.17	1.06	1.05	0.92	0.99	1.14
Performans İndeksi (Pİ)	1.06	1.05	0.80	0.95	1.07	0.96
Etkinlik İndeksi (Eİ)	1.24	1.10	0.84	0.88	1.06	1.09

Tablo 5’teki Türk mobilya imalat sektöründeki orta ölçekli işletmelerin Kİ değerlerinin 2020 ve 2021 yılları haricinde diğer yıllarda 1’in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesi yatırımlarının bir bütün olarak etkin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Pİ değerlerinin ise 2017-2018-2021 yıllarında 1’in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesinin alt hesap kalemlerine gerçekleştirilen yatırım politikası itibariyle etkin oldukları buna karşın 2019-2020-2022 yıllarında ise etkin olmadıkları belirlenmiştir. Orta ölçekli mobilya imalat işletmelerine ait analiz dönemindeki Eİ değerlerine bakıldığında 2019 ve 2020 yılları dışındaki diğer yıllarda 1’in üstünde gerçekleştiği ve çalışma sermayelerini hem alt kalem hem de bir bütün olarak etkin yönettikleri saptanmıştır. Eİ değerleri açısından mikro ve küçük ölçekli işletmelerde olduğu gibi orta ölçekli işletmelerde de en düşük gerçekleşen yılın 2020 yılı olduğu gözlemlenmiştir. Eİ değerinin en yüksek olarak gerçekleştiği yıl ise 2017 yılıdır. Analiz döneminde yıl bağlamında karşılaştırıldığında mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin Eİ değerlerinin 1’in üstünde gerçekleşen yıl sayısının küçük ölçekli işletmelerde daha fazla olduğu ve bu bağlamda mikro ve orta ölçekli işletmelere göre çalışma sermayesinin etkin yönetildiği yıl sayısı açısından daha başarılı oldukları söylenebilir. Tablo 6’da mobilya imalat sektöründe büyük ölçekli işletmelerin 2017-2022 yılları arasındaki kullanım, performans ve etkinlik indeks değerleri sunulmuştur.

Tablo 6

Büyük ölçekli işletmelerin indeks değerleri

İndeksler	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullanım İndeksi (Kİ)	1.08	1.02	0.97	1.03	0.99	1.13
Performans İndeksi (Pİ)	0.90	0.99	0.82	1.16	1.92	0.93
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.96	1.01	0.79	1.20	1.91	1.05

Tablo 6 incelendiğinde Türk mobilya imalat sektöründeki büyük ölçekli işletmelerin Kİ değerlerinin 2019 ve 2021 yılları haricinde diğer yıllarda 1’in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesinin yatırımlarının bir bütün olarak etkin kullanıldığını gözlemlenmiştir. Pİ değerlerinin ise sadece 2020 ve 2021 yıllarında 1’in üstünde gerçekleştiği ve bu yıllarda çalışma sermayesinin alt hesap kalemlerine gerçekleştirilen yatırım politikası itibariyle etkin oldukları buna karşın 2017-2018-2019-2022 yıllarında ise etkin olmadıkları belirlenmiştir. Büyük ölçekli mobilya imalat işletmelerine ait analiz dönemindeki Eİ değerleri incelendiğinde 2017 ve 2019 yılları dışındaki diğer yıllarda 1’in üstünde gerçekleştiği ve çalışma sermayelerini hem alt kalem hem de bir bütün olarak etkin yönettikleri saptanmıştır. Analiz döneminde yıl bağlamında karşılaştırıldığında Eİ değerlerinin 1’in üstünde gerçekleşen yıl sayısının küçük ölçekli işletmelerde daha fazla olduğu ve bu bağlamda mikro, orta ve büyük ölçekli işletmelere göre çalışma sermayesinin etkin yönetildiği yıl sayısı açısından daha başarılı oldukları söylenebilir. Büyük ve orta ölçekli işletmelerin ise çalışma sermayesinin etkin yönetildiği yıl sayısı bağlamında ikinci sırada oldukları, mikro ölçekli işletmelerin ise son sırada yer aldığı belirlenmiştir. Tablo 7’de Türk mobilya imalat sektöründe mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerin 2017-2022 yılları arasındaki kullanım, performans ve etkinlik indeks değerlerinin tanımlayıcı istatistik değerleri sunulmaktadır.

Tablo 7

Mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerine ait indeks değerlerinin tanımlayıcı istatistikleri

Mikro	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Kullanım İndeksi (Kİ)	0.92	1.34	1.11	0.20
Performans İndeksi (Pİ)	0.76	1.52	1.12	0.28
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.70	2.04	1.29	0.54
Küçük	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Kullanım İndeksi (Kİ)	0.94	1.19	1.08	0.08
Performans İndeksi (Pİ)	0.79	1.12	1.00	0.12
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.74	1.23	1.08	0.19
Orta	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Kullanım İndeksi (Kİ)	0.92	1.17	1.05	0.09
Performans İndeksi (Pİ)	0.80	1.07	0.98	0.10
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.84	1.24	1.04	0.15
Büyük	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Kullanım İndeksi (Kİ)	0.97	1.13	1.04	0.06
Performans İndeksi (Pİ)	0.82	1.92	1.12	0.41
Etkinlik İndeksi (Eİ)	0.79	1.91	1.15	0.39

Analiz bulgularının ölçek temelinde ve her bir indeksin tanımlayıcı istatistik değerlerinin sunulduğu Tablo 7 incelendiğinde Kİ ortalama değerlerinin bütün ölçek gruplarında 1'den yüksek olduğu saptanmıştır. Kİ ortalama değerinin en yüksek gerçekleştiği ölçek grubunun mikro ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu, buna karşın en düşük gerçekleşen grubun ise büyük ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu gözlemlenmiştir. Kİ değerlerinin minimum değerlerine bakıldığında mikro ve orta ölçekli işletmelerde en düşük değerlerin olduğu, maksimum değerler açısından da en yüksek Kİ değerinin mikro ölçekli işletme grubunda gerçekleştiği belirlenmiştir. Bu nedenle Kİ değerlerinin standart sapmasının en yüksek ve Kİ performansının en dalgalı olduğu grubun mikro ölçekli işletmeler olduğu saptanmıştır. Buna karşın Kİ performansındaki dalgalanmanın en düşük olduğu grubun büyük ölçekli işletmelerde olduğu gözlemlenmiştir.

Pİ değerlerinin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde ortalama değerlerinin orta ölçekli işletmeler dışındaki ölçek gruplarında 1 ve 1'den yüksek olduğu saptanmıştır. Pİ ortalama değerinin en yüksek gerçekleştiği ölçek grubunun mikro ve büyük ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu, buna karşın en düşük gerçekleşen grubun ise orta ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu gözlemlenmiştir. Pİ değerlerinin minimum değerlerine bakıldığında mikro ölçekli işletmelerde en düşük değerlerin olduğu, maksimum değerler açısından da en yüksek Pİ değerinin büyük ölçekli işletme grubunda gerçekleştiği belirlenmiştir. Standart sapma değerleri incelendiğinde Pİ değerlerindeki en büyük dalgalanmanın büyük ölçekli işletmelerde, en küçük dalgalanmanın ise orta ölçekli işletme grubunda gerçekleştiği gözlemlenmiştir.

Tablo 7'deki Eİ değerlerinin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde, ortalama değerlerinin bütün ölçek gruplarında 1'den yüksek olduğu saptanmıştır. Eİ ortalama değerinin en yüksek gerçekleştiği ölçek grubunun mikro ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu, buna karşın en düşük gerçekleşen grubun ise orta ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgu Kasiran vd., (2016) çalışmasında ölçek bağlamında elde edilen bulguyla paralellik göstermektedir. Eİ değerlerinin minimum değerlerine bakıldığında

mikro ölçekli işletmelerde en düşük değerlerin oluştuğu, maksimum değerler açısından da en yüksek Eİ değerinin yine mikro ölçekli işletme grubunda gerçekleştiği belirlenmiştir. Bu nedenle Eİ değerlerinin standart sapmasının en yüksek ve Eİ performansının en dalgalı olduğu grubun mikro ölçekli işletmeler olduğu saptanmıştır. Buna karşın Eİ performansındaki dalgalanmanın en düşük olduğu grubun orta ölçekli işletmelerde olduğu gözlemlenmiştir.

4.Sonuçlar

Bu araştırma, Türk mobilya imalat sektöründe çalışma sermayesi etkinliğini ölçek temelinde analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla TCMB tarafından yayımlanan mobilya imalat sektörünün 2017-2022 yıllarına ait sektör bilançoları üzerinde Bhattacharya (1997) çalışmasında geliştirilmiş olan çalışma sermayesi etkinlik indeksi yöntemi uygulanmıştır. İlk olarak mikro, küçük, orta ve büyük ölçekli işletme gruplarının kullanım, performans ve etkinlik indeks değerleri analiz dönemi bağlamında hesaplanarak hem ölçek hem de yıl temelinde değerlendirilmiştir. Ayrıca söz konusu indeks değerlerinin tanımlayıcı istatistikleri hesaplanarak ölçek temelinde mobilya imalat sektörünün çalışma sermayesini hem bütün olarak hem alt kalemler itibarıyla hem de her ikisini de göz önünde bulundurarak etkin yönetip yönetmedikleri karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Ölçek ve yıl bağlamında elde edilen bulgular doğrultusunda Kİ ve Eİ değerlerinin 1'in üstünde gerçekleşen yıl sayısının küçük ölçekli işletmelerde daha fazla olduğu ve bu bağlamda mikro, orta ve büyük ölçekli işletmelere göre çalışma sermayesinin bir bütün olarak etkin yönetildiği yıl sayısı açısından daha başarılı oldukları saptanmıştır. Pİ değerleri açısından ise yıl bağlamında mikro ve küçük ölçekli işletmelerin daha başarılı oldukları ve alt kalemlere gerçekleştirilen başarılı yatırımlar açısından daha etkin oldukları belirlenmiştir. Eİ değerlerinin mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerde en düşük gerçekleşen yılın 2020 yılı, en yüksek gerçekleşen yılın ise 2022 yılı olduğu saptanmıştır. Bu durumun oluşmasında 2020 yılında küresel olarak yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle uygulanan kapanmalar nedeniyle sektörde yaşanan daralmanın etkili olduğu düşünülmektedir. Covid-19 salgınının ortaya çıkmasıyla küresel olarak otomobil, ev ve mobilya talebinde sert düşüşler yaşanmıştır. Bununla birlikte artan risk algısı tüketicileri etkileyerek dayanıklı tüketim ürün gruplarında olduğu gibi mobilya ürün grubunu da negatif yönde etkilemiştir (Gülveren Çamur, 2022). Bununla birlikte salgın kısıtlamalarının esnetilmesi veya kaldırılmasıyla birlikte 2022 yılında mikro ve küçük ölçekli işletmelerin çalışma sermayelerini satış geliri yaratabilme açısından en etkin şekilde kullanabildikleri düşünülmektedir. Eİ değerleri açısından mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerden farklı olarak büyük ölçekli işletmelerde en düşük gerçekleşen yılın 2019 yılı olduğu gözlemlenmiştir. 2020 yılında ise yine diğer ölçek gruplarından farklı olarak Kİ, Pİ ve Eİ değerlerinin 1'in üstünde gerçekleştiği ve bu bağlamda Covid-19 salgınının ilk yılında büyük ölçekli işletmelerin çalışma sermayelerini etkin kullandıkları ve salgının olumsuz etkisini yaşamadıkları saptanmıştır. Bu durumun oluşmasında büyük ölçekli işletmelerin ölçek ekonomisinden daha fazla yararlanarak salgın dönemindeki talep daralmasından daha az etkilenmesinin ayrıca çalışma sermayesi unsurları ile bu unsurların finansmanında kullanılan kısa vadeli yükümlülüklerle ulaşmada daha fazla avantajlı olabilmesinden kaynaklı olduğu söylenebilir. Bu bağlamda daha küçük ölçekli işletmelerin analiz döneminde ki yıl sayısı açısından daha başarılı oldukları ve satış düzeylerine uygun olarak dönen varlık yatırımlarını yönetebildikleri söylenebilir. Buna karşın büyük ölçekli işletmelerde çalışma sermayesinin daha etkin kullanımı yönünde stratejiler geliştirmeleri önem arz etmektedir. Bununla birlikte salgının doğrudan reel sektörü etkilemesi açısından büyük ölçekli işletmelerin daha dayanıklı oldukları gözlemlenmiştir. Bu bağlamda daha küçük ölçekli işletmelerin kriz ortamlarında likidite düzeylerini nasıl yönetmeleri konusunda daha dikkatli olmaları, krizlerin ortaya çıkma olasılıklarını yakından takip etmeleri ve likidite risklerini önceden yönetme konusunda stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir.

Araştırmada ölçek grupları açısından mobilya imalat işletmelerine ait indeks değerlerinin ortalama, minimum, maksimum ve standart sapma değerleri bağlamında elde edilen bulgular açısından Kİ ortalama değerlerinin bütün ölçek gruplarında 1'den yüksek olduğu saptanmıştır. Kullanım indeksi değerinin 1'den yüksek gerçekleşmesi sektördeki bütün ölçek gruplarında işletmelerin genel olarak dönen varlıklara bir bütün olarak

yatırım yaptıklarında, satış gelirlerini artırdıkları anlamına gelmektedir. Yine Kİ ortalama değeri itibariyle en başarılı ölçek grubunun mikro ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu, buna karşın en düşük performansa sahip grubun ise büyük ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda ölçek büyüklüğü arttıkça Kİ performansının düştüğü ve ölçeğin büyümesiyle işletmelerin dönen varlıklarının bütününe yönetebilme etkinliğinin düştüğü söylenebilir. Satış gelirinde ve aktif büyümesinin işletmeler açısından sağlıklı ve sürdürülebilir olması son derece önemlidir. Özellikle gereğinden fazla çalışma sermayesine sahip olmak işletmeler açısından verimlilik sorunlarına yol açabilmektedir. Bu nedenle likidite riski ile sermaye maliyetini minimum nakit akışlarını maksimum kılacak en uygun dönen varlık büyüklüğünün ve bu büyüklüğün finansmanının oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Pİ değerlerinin ortalaması itibariyle en başarılı ölçek gruplarının mikro ve büyük ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu, buna karşın en başarısız ölçek grubunun ise orta ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu saptanmıştır. Eİ ortalama değerleri itibariyle en başarılı ölçek grubunun mikro ölçekli olduğu, buna karşın en düşük performansa sahip grubun ise orta ölçekli mobilya imalat işletmeleri olduğu gözlemlenmiştir. Standart sapma değerleri açısından elde edilen bulgular değerlendirildiğinde Kİ, Pİ ve Eİ değerlerinin standart sapmalarının minimum ve maksimum değerlere göre düşük olması mobilya imalat sektöründeki ölçek ayırımı fark etmeksizin işletmelerin etkinlik değerlerinin arasında çok büyük farklar olmadığı söylenebilir. Bununla birlikte indeks değerlerinin standart sapma büyüklüğü itibariyle Kİ ve Eİ değerlerindeki sapmanın en yüksek olduğu grubun mikro ölçekli işletmeler olduğu, Pİ değeri itibariyle de büyük ölçekli işletmeler olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda mikro ölçekli işletmelerin çalışma sermayesinin bütünü ile hem çalışma sermayesi toplamı ile alt kalemler bağlamında uyguladıkları yatırım stratejilerini satışlarda meydana gelebilecek dalgalanmalar ışığında planlamaları önerilebilir. Özellikle ekonomide oluşabilecek risklere duyarlılığı daha fazla olan mikro ölçekli işletmeler açısından risklerin önceden takip edilmesi ve ölçülmesinin dönen varlık kompozisyonunun oluşturulmasında kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma konuyla ilgili daha önceki çalışmalardan farklı olarak borsada işlem gören şirketler yerine gönüllülük esasına göre geniş bir işletme katılımıyla TCMB tarafından oluşturulan sektör bilançoları üzerinden Türk mobilya imalat sektörünün 2017-2022 yıllarını kapsayan ölçek temelindeki verileriyle gerçekleştirilmiştir. Geçmiş araştırmalar içinde Türk mobilya imalat sektörü veya şirketleri üzerine daha önce çalışma sermayesi etkinlik indeksi yöntemi kullanılarak çalışma sermayesi etkinliğini ölçen herhangi bir araştırmaya rastlanılmamış olması hem sektör hem de veri özelliği nedeniyle bu araştırmanın literatüre ve sektördeki yatırımcı ve yöneticilere katkısı açısından önemini arttırmaktadır. Gelecek de uluslararası verilerle mobilya imalat sektöründeki şirketlerin çalışma sermayesi etkinliğinin karşılaştırmalı olarak inceleyen araştırmaların ve indeks değerleri ile şirketlerin finansal performansları arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmaların literatüre katkısının olacağı düşünülmektedir.

Yazar Katkıları

Erdiñç KARADENİZ: Analizi tasarlamış ve makaleyi yazmıştır.

Ömer İSKENDERÖĞLU: Verileri toplamış ve analizini yapmıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Kaynaklar

- Afza, T. (2011). Working capital management efficiency of cement sector of Pakistan. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 2(5), 223-235. <https://doi.org/10.22610/jeps.v2i5.240>.
- Akgüç, Ö. (1998). *Finansal yönetim*. İstanbul: Avcıol Basım-Yayın.
- Akyüz, K. C., Yıldırım, İ., Akyüz, İ. (2017). Yüzde yöntemi ve bazı finansal oranlar yardımıyla orman ürünleri sanayi sektöründe yer alan firmaların değerlendirilmesi. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6(3), 93-101.
- Aydın, N., Başar, M., Coşkun, M. (2017). *Finansal yönetim* (5.bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.

- Bhattacharya, H.(1997). *Total management by ratios*. New Dehli: Sage Publication.
- Canıdemir, R. (2018). *Mobilya sektör raporu*. Kırıkkale Sanayi ve Ticaret Odası Yayını. Erişim adresi: <https://www.kirikkaletso.org.tr/ktso/dosyalar/MOB%C4%B0LYA%20SEKT%C3%96R%20RAPORU.pdf>
- Dikmen, B. B. (2021). Mobilya imalatı sektörünün finansal performansının oran analizi ve topsis yöntemiyle değerlendirilmesi. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, (1), 80-97.
- Gosh, S.K., Maji, S.P. (2004). Working capital management efficiency: A study on the Indian cement industry. *The Management Accountant*, 39(5), 363-372.
- Göker, I. E. K. (2020). An analysis of working capital efficiency of companies listed on sustainability index by index method. *Journal of Economics Finance and Accounting*, 7 (2), 94-102.
- Göker, I. E. K. (2018). Çalışma sermayesi yönetiminde etkinlik durumunun tespiti: Bist gıda sektörü firmaları üzerine bir araştırma. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 6 (3), 69-79
- Güler, E., Konuk, F. (2019). Çalışma sermayesi etkinlik ölçümünde alternatif bir araç: İndeks yöntemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (84), 35-48. <https://doi.org/10.25095/mufad.625699>.
- Gülveren Çamur, G. (2022). *Türkiye'de mobilyacılık sektörü ve COVID-19 sonrası durumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. Nevşehir. Türkiye.
- Kasiran, F. W., Mohamad, N. A. ve Chin, O. (2016). Working capital management efficiency: A study on the small medium enterprise in Malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 35, 297-303. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(16\)00037-X](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)00037-X)
- Kaur, H. V., Singh, S. (2013). Managing working capital efficiency in capital goods sector in India. *Global Business Review*, 14(2), 343-355. <https://doi.org/10.1177/097215091347752>.
- Kaya, E., Konuk, F., Kaya, Ö. (2022). Halka açık şirketlerin indeks yöntemi ile çalışma sermayesi etkinlik düzeylerinin tespit edilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 717-733.
- Kızılbudak, T. (2013). *Finansal analiz ile işletme sermayesi yönetimi: Mobilya sektörü için bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. İstanbul. Türkiye.
- Mazman, İtik, Ü. (2021). Çalışma sermayesi etkinlik ölçümünde indeks yöntemi: Teknoloji şirketlerinde bir uygulama. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(41), 3534-3551. <https://doi.org/10.26466/opus.909470>.
- Ramachandran, A., Janakiraman, M. (2009). The relationship between working capital management efficiency and EBIT. *Managing Global Transitions: International Research Journal*, 7(1), 61-74.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2020). *Mobilya sektörü raporu 2020*. Sanayi Genel Müdürlüğü Sektörel Raporlar ve Analizler Serisi. Erişim adresi: <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/plan-program/MobilyaSektorRaporu2020.pdf>
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2021). *Mobilya sektör raporu*. Erişim adresi: <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Mobilya%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202021.pdf>
- TCMB (2023a). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Mobilya İmalat Sektör Bilançoları. Erişim tarihi: 01.10.2023. Erişim adresi: <https://www3.tcmb.gov.tr/sector/#/tr/C/31/mobilya-imalati>
- TCMB (2023b). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Sektör Bilançoları Metaveri. Erişim tarihi: 17.10.2023. Erişim adresi: https://www3.tcmb.gov.tr/sector/dosyalar/menu/metadata_tr.pdf.
- Valipour, H., Jamshidi, A. (2012). Determining the optimal efficiency index of working capital management and its relationship with efficiency of assets in categorized industries: Evidence from Tehran Stock Exchange (TSE). *Advances in Management and Applied Economics*, 2(2), 191-209.
- Yousaf, M. (2022). Working capital management efficiency: a study of certified firms from the EFQM excellence model. *Financial Internet Quarterly*, 18(3), 21-34. <https://doi.org/10.2478/fiqf-2022-0017>